

การวิเคราะห์สำนวนทำนองเพลงปี่มังคละจังหวัดสุโขทัย

An Analysis of Melodic Idioms of the *Pi* in *Mangkhalā* Folk Music
in Sukhothai

วรารณ์ เชิดชู¹

Waraporn Cherdchoo

E-mail: ann.faa.cu@gmail.com

Received: August 2, 2022

Revised: February 8, 2023

Accepted: February 23, 2023

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Assistant Professor Dr., Department of Music, Faculty of Humanities, Naresuan University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์สำนวนทำนองเพลง ปี่มั่งคละจังหวัดสุโขทัยจากศิลปิน จำนวน 2 สำนวน คือ นายอดุลย์ สิงห์ และนายทศพล แซ่เตีย ซึ่งเป็นการวิเคราะห์แบบเลือกประเด็น (Selective approach) ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นการวิเคราะห์ปรากฏสำนวนทำนอง จำนวน 6 รูปแบบสำนวน สามารถจำแนกสำนวนทำนองเพลงปี่มั่งคละออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 สำนวนทำนองที่พบในทุกสำนวนเพลงปี่ จำนวน 4 สำนวน คือ 1) สำนวนการลากเสียง 2) สำนวนกระตุกเสียง 3) สำนวนสามพยางค์เสียง และสำนวนสี่พยางค์เสียง กลุ่มที่ 2 สำนวนทำนองที่พบเฉพาะสำนวนเพลงปี่ (ลักษณะเฉพาะบุคคล) จำนวน 2 สำนวน คือ 1) สำนวนลูกตกสำหรับเปลี่ยนกลุ่มทางเสียง และ 2) สำนวนการละเสียง จากสำนวนทำนองเพลงปี่มั่งคละจังหวัดสุโขทัยสามารถสะท้อนลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ทางดนตรีได้เป็นอย่างดี โดยรูปแบบสำนวนทำนองมีวิธีการดำเนินทำนองที่สัมพันธ์แนวคิดหลัก คือ เป็นเครื่องดนตรีสำหรับการประโคม ทั้งการประโคมในลักษณะประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและการประโคมในลักษณะการเฉลิมฉลองเพื่อความบันเทิง

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ดนตรี ดนตรีมั่งคละ ปี่ ดนตรีพื้นบ้านสุโขทัย

Abstract

The purpose of this research study is to offer the findings from an analysis of Pi Mangkla's idioms in Sukhothai Province. This is a selective approach analysis from the two experienced artists, Adul Singhem and Thosapol Saetia. The findings revealed that there were six different types of idioms that could be classified into two groups. Group 1 was considered as common idioms prevalent in all *pi*'s idioms which showed four different idioms: a sustained note, a dotted rhythm, and a three-four syllable phrase. Group 2 was considered as specific idioms included two specific idioms (a personal style). 1) an idiom with a variety of ending notes for modal modulation, and 2) an omission of some notes. From the idiom characteristics, the traits and

characteristics of the *mangkhala* music in Sukhothai's style might be very well represented. The idioms serve the central concepts in this regard: music serves as a source of religious and entertainment purposes.

Keywords: Musical Analysis, *Mangkhala* Music, Pi, Sukhothai Folk Music

บทนำ

บทความนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์สำนวนทำนองเพลงปี่ม้งคละของจังหวัดสุโขทัย ซึ่งเป็นอีกหนึ่งจังหวัดในภาคเหนือตอนล่างที่ยังคงปรากฏการใช้งานในประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง อันปรากฏข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างอารยธรรมอาณาจักรสุโขทัย ทั้งในด้านพิธีกรรมทางศาสนา การเมืองการปกครอง และพระราชนิพนธ์ของพระมหากษัตริย์ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นกรอบความคิดในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางดนตรีตามโครงสร้างทางสังคม ศาสนา และพิธีกรรม ดังปรากฏข้อมูลดนตรีในจารึกหลักที่ 1 (ด้านที่ 2 บรรทัดที่ 18) ศิลจารึกพ่อขุนรามคำแหง สุโขทัย ความว่า “ดั่งดั่งกลองด้วยเสียงพาดเสียงพิน เสียงเลื่อน เสียงขับ ใครจักมักเล่น เล่น ใครจักมักหัว หัว ใครจักมักเลื่อน เลื่อน” โดยคำว่า “ดั่งดั่งกลอง” หมายถึง การตีประโคม หรือการประโคม เป็นคำที่ปรากฏมาแต่ครั้งสมัยสุโขทัย (Coedes, 1983) ต่อมาจึงมีผู้สันนิษฐานว่าหมายถึง “กลองม้งคละเภา” (Amod, 2021) นอกจากนี้ ข้อมูลจากจารึกวัดช้างล้อม พ.ศ. 1927 ด้านที่ 2 บรรทัดที่ 27-30 ปรากฏข้อความว่า “...พาทยคูหนึ่ง ให้ข้าสองเรือนดีบำเรอแก่พระเจ้า ฮ่องสองอัน กลองสามอัน แตร...” (Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre, 2021) อันเป็นการกล่าวถึงการถวายสิ่งของและเครื่องดนตรีต่าง ๆ ให้กับศาสนสถาน และสามารถสันนิษฐานได้ว่าเครื่องดนตรีที่จารึกไว้อาจหมายถึงเครื่องดนตรีที่ใช้ในวงม้งคละ โดยคำว่า “ฮ่องสองอัน” น่าจะหมายถึง ฮ่อง 2 ใบ ส่วนคำว่า “กลองสามอัน” น่าจะหมายถึง กลองหลอน กลองยี่น และกลองโกร๊กหรือกลองม้งคละ และคำว่า “แตร” ในที่นี้น่าจะหมายถึง ปี่ม้งคละ ซึ่งเครื่องดนตรีเหล่านี้เป็นเครื่องดนตรีตามธรรมเนียมของกษัตริย์ลัγκαที่เรียกว่า “วงม้งคละเภา” และยังปรากฏในรูปแบบการบรรเลงวงม้งคละ ซึ่งถือเป็นรูปแบบเฉพาะที่ปรากฏในปัจจุบันของ

จังหวัดสุโขทัย (Chamni, 2021) จากเรื่องราวดังกล่าว สอดคล้องกับความเห็นของ มนตรี ตราโมท ที่กล่าวว่า “วงประโคมปี่กลอง เกิดขึ้นแล้วในสมัยสุโขทัย” (Khwanyuen, Sukpramun, & Traikasem, 1992) อันเป็นร่องรอยต้นรากรูปแบบการใช้ดนตรีประโคม มาจนถึงปัจจุบัน ดังที่ปรากฏบทบาทและหน้าที่สำคัญของวงดนตรีม้งคละทั้งในพิธีมงคล และอวมงคล

นอกจากนี้ยังพบว่า วงดนตรีม้งคละของจังหวัดสุโขทัย ยังคงใช้ทั้งในงานมงคล และอวมงคล ซึ่งแตกต่างจากวัฒนธรรมการบรรเลงวงม้งคละของพิษณุโลกและอุตรดิตถ์ ที่นิยมบรรเลงเฉพาะพิธีกรรมมงคลเท่านั้น (Singhem, 2021) จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการสัมภาษณ์วงม้งคละที่มีจังหวัดตั้งเดิมของจังหวัดสุโขทัย คือ นายทศพล แซ่เตีย วงม้งคละคณะ ศ. ราชพฤกษ์ ซึ่งยังคงมีการสืบทอดการบรรเลงจนถึงปัจจุบัน พบการ บรรเลงจังหวะไม้กลองที่ยังคงใช้บรรเลง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) จังหวะไม้ครู 2) ไม้ กลองที่เลียนแบบอาการของสัตว์ และ 3) ไม้กลองเลียนแบบกิริยาท่าทางของมนุษย์ จำนวนทั้งสิ้น 11 เพลง กล่าวคือ กลุ่มที่ 1 จังหวะไม้ครู จำนวน 6 บทเพลง ประกอบด้วย ไม้หนึ่ง ไม้สอง ไม้สาม ไม้สี่ ไม้ห้า ไม้หก กลุ่มที่ 2 ไม้กลองเลียนแบบอาการของสัตว์ จำนวน 3 บทเพลง ประกอบด้วย กบเข็ดเขี้ยว คางคกเข็ดเขี้ยว และกวางเหลียวหลัง และ กลุ่มที่ 3 ไม้กลองเลียนแบบกิริยาท่าทางของมนุษย์ จำนวน 2 บทเพลง ประกอบด้วย แม่หม้ายกะทิกแบ่งและครุฑราชเหยียบกรวด โดยท่วงทำนองปี่นั้นจะบรรเลงในลักษณะ เดียวกัน ต่างกันเฉพาะจังหวะที่ใช้ในแต่ละบทเพลงเท่านั้น ทั้งนี้ หากผู้บรรเลงปี่มีทักษะ และความเข้าใจในจังหวะไม้กลองเป็นอย่างดีแล้ว จะสามารถสร้างลีลาสำนวนการเป่าปี่ ม้งคละได้สนุกสนานน่าฟัง โดย ทศพล แซ่เตีย กล่าวว่า “การเรียนรู้ปี่ละเครื่องทีละเครื่อง ต้องตีกลองตีจังหวะให้ได้ก่อน แล้วค่อยไปหัดปี่ (ปี่) เพราะ ถ้าไม่เข้าใจก็เล่นไม่ดี มันเลยทำให้คนเป่าได้มีน้อย เพราะคนเป่าต้องเรียนหลายอย่าง กว่า จะเป็น” (Saetia, 2021) จึงส่งผลให้ผู้บรรเลงปี่ม้งคละของจังหวัดสุโขทัยมีจำนวนจำกัด ในขณะเดียวกัน จากการสัมภาษณ์นายอดุลย์ สิงเหม ผู้ทำหน้าที่สอนทักษะปฏิบัติ เครื่องเป่าให้กับผู้เรียนวิชาเอกเครื่องเป่าของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัยนั้น กล่าวว่า “คนเป่า ก็เป็นเด็กเอกเครื่องเป่า เราก็ถ่ายทอดให้ทีละข้อ ๆ ทีละวรรค จนบางที่ไม่มีเวลา

ก็เป่าเอาเท่าที่ได้ ก็คือ เล่นวนซ้ำ ๆ ไป ดังนั้น คนเป่าได้จริง ๆ ก็จะมีน้อยครับ” (Singhem, 2021)

ด้วยปัญหาและความสำคัญดังกล่าว การวิจัยนี้จึงศึกษารวบรวม พร้อมกับการบันทึกบทเพลงปี่ม้งคละจังหวัดสุโขทัยดังกล่าวไว้เพื่อเป็นการรักษารูปแบบ จนนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์สำนวนทำนองเพลงปี่ม้งคละจังหวัดสุโขทัย อันเป็นประโยชน์และเป็นต้นแบบต่อผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเพลงปี่ม้งคละจังหวัดสุโขทัย โดยการศึกษาครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากศิลปินผู้บรรเลงปี่ม้งคละในจังหวัดสุโขทัย ยังปรากฏผู้สืบทอดทำนองจากคนรุ่นเก่าไว้จำนวนทั้งสิ้น 2 คน ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาลักษณะทำนองเพลงปี่ม้งคละของอาจารย์อดุลย์ สิงเหม แห่งวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ผู้ซึ่งมีความสามารถในการบรรเลงเครื่องเป่าในดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้านม้งคละ รวมทั้งความสามารถในการผลิตเครื่องเป่าไทยที่มีคุณภาพเสียงดี ซึ่งอาจารย์อดุลย์ สิงเหม ถือเป็นผู้หนึ่งแห่งต้นแบบการบรรเลงปี่ม้งคละของจังหวัดสุโขทัย ส่วนผู้บรรเลงเพลงปี่ม้งคละอีกสำนวน คือ นายทศพล แซ่เตีย จากวงดนตรีม้งคละของคณะ ศ.ราชพฤกษ์ ตำบลบ้านหลุม อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ซึ่งเป็นตัวแทนหลักของข้อมูล เนื่องจากวงดนตรีม้งคละคณะนี้ยังคงมีการบรรเลงในกิจกรรมวิถีชีวิตทุกด้านของชุมชน และรวมถึงการสืบทอดทางการบรรเลงปี่แบบดั้งเดิมจากบรรพบุรุษ พบว่าสำนวนเพลงปี่ม้งคละจังหวัดสุโขทัย ทั้งสองสำนวนนั้น ปรากฏลักษณะสำนวนเพลงปี่ม้งคละที่มีความเฉพาะที่โดดเด่นและมีลักษณะเฉพาะที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันในบางกรณีหรือบางสำนวน เนื่องจากมีการผสมผสานสำเนียงสำนวนท้องถิ่นเข้าไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถแสดงอัตลักษณ์สำนวนเพลงปี่ม้งคละจังหวัดสุโขทัยได้เป็นอย่างดี อีกทั้ง ข้อมูลที่ได้จึงเป็นข้อมูลดนตรีชุดใหม่ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการดนตรีในวงกว้าง

ภาพที่ 1 นายอดุลย์ สิงเหม
ศิลปินผู้มีความเชี่ยวชาญด้านเครื่องเป่า
*Figure 1. Mr. Abdul Singhem,
an Expert Instrumentalist in the Pi*

ภาพที่ 2 ปี่มั่งคละ
สร้างขึ้นโดยนายอดุลย์ สิงเหม
*Figure 2. A pi Invented
by Mr. Abdul Singhem*

ภาพที่ 3 นายทศพล แซ่เตีย
ผู้สืบทอดและหัวหน้าวงมั่งคละ ศ.ราชพฤกษ์ รุ่นที่ 4
Figure 3. Mr. Thotsaphon Saetia,

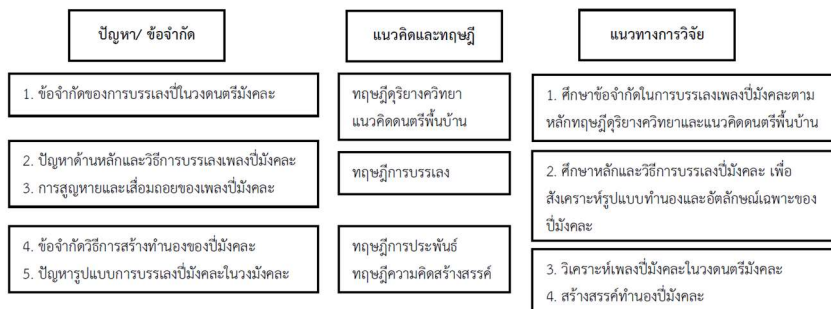

ภาพที่ 4 ปี่มั่งคละของนายทศพล แซ่เตีย
*Figure 4. A pi Owned
By Mr. Thotsaphon Saetia*

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ทำนองเพลงปี่มั่งคละจังหวัดสุโขทัยจากศิลปินและผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 2 ส่วน คือ 1) ส่วนนายอดุลย์ สิงเหม และ 2) ส่วนนายทศพล แซ่เตีย
(ศ.ราชพฤกษ์)

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 5 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์สำนวนทำนองเพลงปี่ม้งคละจังหวัดสุโขทัย

Figure 5. Conceptual Framework of an Analysis of Melodic Idioms of the Pi in Mangkhala Folk Music in Sukhothai

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล ค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และหนังสือที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ด้านดนตรี นักดนตรี ศิลปินพื้นบ้านเพลงปี่ม้งคละและนักวิชาการด้านความเกี่ยวข้องกับการศึกษาและการวิเคราะห์ทางดนตรี

2. การบันทึกข้อมูลจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการนำข้อมูลและสำนวนทำนองเพลงปี่ม้งคละที่ได้จากศิลปินพื้นบ้านม้งคละจังหวัดสุโขทัย จำนวน 2 สำนวนที่ยังคงรักษารูปแบบการบรรเลงดั้งเดิม คือ

สำนวนที่ 1 นายอดุลย์ สิงเหม ศิลปินพื้นบ้านและศิลปินสังกัดวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย (กำหนดสัญลักษณ์แทน คือ B1)

สำนวนที่ 2 นายทศพล แซ่เตีย ศิลปินพื้นบ้าน คณะ ศ.ราชพฤกษ์ ที่ได้รับการสืบทอด (กำหนดสัญลักษณ์แทน คือ B2)

จากนั้นจึงทำการบันทึกทำนองและให้เจ้าของสำนวนเพลงได้ตรวจสอบความถูกต้องของทำนองที่บันทึกโน้ต

3. วิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิชาการและการสัมภาษณ์และ 2) การวิเคราะห์และสังเคราะห์สำนวนเพลงปี่ม้งโดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบการเลือกประเด็น (Selective Approach) ด้วยการพรรณนาการวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยการใช้วิธีการบันทึกโน้ตระบบดนตรีไทย (Saetia, 2021; Singhem, 2021) และการใช้คำอธิบายในรูปแบบสังคีตลักษณ์วิเคราะห์แบบดนตรีไทย เพื่อใช้เป็นการสื่อกลางในการสื่อสารและอธิบายอัตลักษณ์ ลักษณะ รูปแบบ และลักษณะเฉพาะทางดนตรีของเพลงปี่ม้งคละในจังหวัดสุโขทัยได้อย่างชัดเจน

ผลการวิจัยเชิงสังเคราะห์

การวิเคราะห์สำนวนทำนองเพลงปี่ม้งคละจังหวัดสุโขทัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ทำนองเพลงปี่ จำนวน 2 สำนวน ได้แก่ สำนวนที่ 1 ทำนองจากนายอดุลย์ สิงเหม และ สำนวนที่ 2 ทำนองจากนายทศพล แซ่เตีย โดยการศึกษาทั้งสองสำนวน พบประเด็นที่เป็นลักษณะสำนวนทำนองที่ปรากฏในการบรรเลงปี่ม้งคละดั้งเดิมในจังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า สำนวนเพลงปี่ม้งคละของทั้ง 2 สำนวน มีโครงสร้างและลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่มีลักษณะเฉพาะบางประการที่แตกต่างกัน เช่น ลีลาการเล่นสำนวนในแต่ละช่วงของ บทเพลง โดยขึ้นอยู่กับทักษะความเชี่ยวชาญของผู้บรรเลง ที่สามารถตกแต่งทำนองได้หลากหลาย นอกจากนี้ ลีลาการนำเสนอที่หลากหลายรูปแบบนั้น ผู้บรรเลงส่วนใหญ่ มีแนวคิดในการบรรเลงในทิศทางใกล้เคียงกัน คือ แนวคิดการบรรเลงในลักษณะของการ ประโคมเพื่อบูชาในพิธีทางศาสนาและแนวคิดการบรรเลงในลักษณะการประโคมเพื่อความบันเทิง (Singhem, 2021) ดังนั้น การวิเคราะห์สำนวนทำนองเพลงปี่ม้งคละจังหวัดสุโขทัย สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ที่พบสำนวนและลักษณะทำนอง ดังตารางสรุปต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การสรุปลักษณะสำนวนทำนองเพลงปี่มั่งคละของนายอดุลย์ สิงเหม (B1)

ลำดับ	สำนวนทำนอง	ลักษณะ
1	การลากเสียง	ลักษณะที่ 1 การลากเสียงขึ้นต้นทำนอง
		ลักษณะที่ 2 การลากเสียงระหว่างสำนวน
2	สำนวนลูกตกสำหรับเปลี่ยนกลุ่มทางเสียง	ลักษณะที่ 1 สำนวนลูกตกสำหรับเปลี่ยนกลุ่มทางเสียง
3	สำนวนกระตุก	ลักษณะที่ 1 สำนวนกระตุกทั้งชุด
		ลักษณะที่ 2 สำนวนกระตุกสลับกับทำนองปี่วรรค
		ลักษณะที่ 3 สำนวนกระตุกวรรคขึ้นต้น
4	สำนวนสามพยางค์เสียง	ลักษณะที่ 1 สำนวนสามพยางค์ชนิดสองเสียง
		ลักษณะที่ 2 สำนวนสามพยางค์ชนิดสามเสียง
5	สำนวนสี่พยางค์เสียง	ลักษณะที่ 1 สำนวนสี่พยางค์ชนิดสี่เสียงเดินกลอนแนววิถึขึ้น
		ลักษณะที่ 2 สำนวนสี่พยางค์ชนิดสี่เสียงเดินกลอนแนววิถึลง
		ลักษณะที่ 3 สำนวนสี่พยางค์ชนิดสามเสียงเดินกลอนแนววิถึลง

Note. The Melodic Idiom of the *Pi* in *Mangkhalā* Ensemble of Sukhothai Province, as Represented by Mr. Adul Singhem

ตารางที่ 2 การสรุปลักษณะสำนวนทำนองเพลงปี่มั่งคละของนายทศพล แซ่เตีย (B2)

ลำดับ	สำนวนทำนอง	ลักษณะ
1	การลากเสียง	ลักษณะที่ 1 การลากเสียงขึ้นต้นทำนอง
		ลักษณะที่ 2 การลากเสียงระหว่างสำนวน
2	สำนวนกระตุก	ลักษณะที่ 1 สำนวนกระตุกสลับกับทำนองจังหวะสม่ำเสมอ
		ลักษณะที่ 2 สำนวนกระตุกสลับกับการดันทำนอง
		ลักษณะที่ 3 สำนวนกระตุกสำหรับเพิ่มความขึ้นต้นชุดทำนอง
3	สำนวนสามพยางค์เสียง	ลักษณะที่ 1 สำนวนสามพยางค์ชนิดสามเสียง
4	สำนวนสี่พยางค์เสียง	ลักษณะที่ 1 สำนวนสี่พยางค์ชนิดสี่เสียงเดินกลอนแนววิถึขึ้น
		ลักษณะที่ 2 สำนวนสี่พยางค์ชนิดสี่เสียงเดินกลอนแนววิถึลง
5	สำนวนการละเสียง	ลักษณะที่ 1 สำนวนการละเสียง

Note. The Melodic Idiom of the *Pi* in *Mangkhalā* Ensemble of Sukhothai Province, as Represented by Mr. Thotsaphon Saetia

ตารางที่ 3 การสรุปลักษณะสำนวนทำนองเพลงปี่มังคละจังหวัดสุโขทัยจากการศึกษา
นายอดุลย์ สิงเหมและนายทศพล แซ่เตีย

จำแนกกลุ่ม	รูปแบบสำนวนทำนอง	นายอดุลย์ สิงเหม	นายทศพล แซ่เตีย
กลุ่มที่ 1 ลักษณะสำนวนทำนองที่พบในทุกสำนวนเพลงปี่	สำนวนการลากเสียง	✓	✓
	สำนวนกระตุกเสียง	✓	✓
	สำนวนสามพยางค์เสียง	✓	✓
	สำนวนสี่พยางค์เสียง	✓	✓
กลุ่มที่ 2 ลักษณะสำนวนทำนองที่พบเฉพาะสำนวนเพลงปี่(ลักษณะเฉพาะบุคคล)	สำนวนลูกตกสำหรับเปลี่ยนกลุ่มทางเสียง	✓	-
	สำนวนการละเสียง	-	✓

Note. The Melodic Idiom of the Pi in Mangkhala Ensemble of Sukhothai Province, as Represented by Mr. Adul Singhem and Mr. Thotsaphon Saetia

กลุ่มที่ 1 ลักษณะสำนวนทำนองที่พบในทุกสำนวนเพลงปี่

สำนวนในกลุ่มนี้พบจำนวนทั้งสิ้น 4 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) สำนวนการลากเสียง 2) สำนวนกระตุกเสียง 3) สำนวนสามพยางค์เสียง และ 4) สำนวนสี่พยางค์เสียง ดังตัวอย่างลักษณะสำนวนทำนองต่อไปนี้

สำนวนที่ 1 สำนวนการลากเสียง ประกอบด้วย 2 ลักษณะ

ตัวอย่าง สำนวนการลากเสียง ลักษณะที่ 1 การลากเสียงขึ้นต้นทำนอง

สำนวน B1

ทำนองขึ้นต้น ประโยคที่ 1

สำนวน B2

ทำนองขึ้นต้น ประโยคที่ 1-3

ตัวอย่าง ส่วนนการลากเสียง ลักษณะที่ 2 การลากเสียงระหว่างส่วน
 ส่วน B1 ปรากฏ 2 ชุดทำนอง ดังนี้

ชุดที่ 1 การลากเสียงแบบเปลี่ยนกลุ่มเสียงในทำนอง (ตัวอย่างทำนอง
 เนื้อที่ 2 ประโยคที่ 1)

ชุดที่ 2 การลากเสียงแบบไม่เปลี่ยนกลุ่มเสียงในทำนอง (ตัวอย่างทำนอง เนื้อที่ 1 ประโยคที่ 1)

ส่วน B2

เนื้อทำนอง ประโยคที่ 16

ส่วนที่ 2 ส่วนนการกระตุกเสียง ประกอบด้วย 6 ลักษณะ

ตัวอย่าง ส่วนนการกระตุกเสียง ลักษณะที่ 1 ส่วนนการกระตุกเสียงทั้งชุด

ส่วน B1

เนื้อที่ 1 ประโยคที่ 2 และประโยคที่ 3 วรรคหน้า

ตัวอย่าง ส่วนนกระตุกเสียง ลักษณะที่ 2 ส่วนนกระตุกเสียงสลับกับทำนอง
 ปิฉวรรค
 ส่วนน B1
 เนื้อที่ 1 ประโยคที่ 3 วรรคหน้า

ตัวอย่าง ส่วนนกระตุกเสียง ลักษณะที่ 3 ส่วนนกระตุกวรรคขึ้นต้น
 ส่วนน B1
 เนื้อที่ 1 ประโยคที่ 1

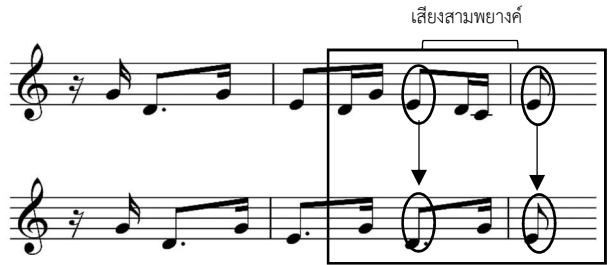
ตัวอย่าง ส่วนนกระตุกเสียง ลักษณะที่ 4 ส่วนนกระตุกสลับกับทำนองจังหวะ
 สม่าเสมอ
 ส่วนน B2
 เนื้อทำนอง ประโยคที่ 1

ตัวอย่าง ส่วนนกระตุกเสียง ลักษณะที่ 5 ส่วนนกระตุกสลับกับการดันทำนอง
 ส่วนน B2 ปรากฏ 2 ชุดทำนอง ดังนี้
 ชุดที่ 1 การกระตุกสลับกับการดันทำนองแบบการซ้ำเสียง
 เนื้อทำนอง ประโยคที่ 4 วรรคหลัง

ชุดที่ 2 การกระตุกสลับกับการดันทำนองแบบการเติมเสียง
เนื้อทำนอง ประโยคที่ 7-10 วรรคหลัง

ตัวอย่าง ส่วนนกระตุกเสียง ลักษณะที่ 6 ส่วนนกระตุกสำหรับเท้าความขึ้นต้น
ชุดทำนอง
สำนวน B2
เนื้อทำนอง ประโยคที่ 4 วรรคหน้า

สำนวนที่ 3 ส่วนนสามพยางค์เสียง ประกอบด้วย 2 ลักษณะ

ตัวอย่าง ส่วนนสามพยางค์เสียง ลักษณะที่ 1 ส่วนนสามพยางค์ชนิดสองเสียง
สำนวน B1
ขึ้นต้น ประโยคที่ 1-2

ตัวอย่าง สำนวนสามพยางค์เสียง ลักษณะที่ 2 สำนวนสามพยางค์ชนิดสามเสียง

สำนวน B1

เนื้อที่ 1 ประโยคที่ 3-7

สำนวน B2

เนื้อทำนอง ประโยคที่ 7-9

สำนวนที่ 4 สำนวนสี่พยางค์เสียง ประกอบด้วย 3 ลักษณะ

ตัวอย่าง สำนวนสี่พยางค์ ลักษณะที่ 1 สำนวนสี่พยางค์ชนิดสี่เสียงเดินกลอน

แนววิถีสั้น

สำนวน B1

เนื้อที่ 1 ประโยคที่ 3-5 และเนื้อที่ 2 ประโยคที่ 2-4

สำนวน B2

เนื้อทำนองประโยคที่ 4 วรรคหลัง

ตัวอย่าง สำนวนสี่พยางค์ ลักษณะที่ 2 สำนวนสี่พยางค์ชนิดสี่เสียงเดินกลอน

แนววิถीलง

สำนวน B1

เรียงเสียงแนววิถीलงบนกลุ่มทางเสียง ทดรฯฟพฯ

เนื้อที่ 2 ประโยคที่ 1

เรียงเสียงแนววิถीलงบนกลุ่มทางเสียง ดรมฯชลฯ

เนื้อที่ 1 ประโยคที่ 6-7 และเนื้อที่ 2 ประโยคที่ 5-6

สำนวน B2

เนื้อทำนอง ประโยคที่ 5

← วิถีเสียงแนววิถึลง
← วิถีเสียงแนววิถึลง

ตัวอย่าง สำนวนสี่พยางค์ ลักษณะที่ 3 สำนวนสี่พยางค์ชนิดสามเสียงเดินกลอน

แนววิถึลง

สำนวน B1

ซ้ำเสียงในตำแหน่งที่ 1 และที่ 3

เนื้อที่ 1 ประโยคที่ 6-7 และเนื้อที่ 2 ประโยคที่ 5-6

ซ้ำเสียงในตำแหน่งที่ 1 และที่ 4

เนื้อที่ 1 ประโยคที่ 7 รอบที่ 2 และเนื้อที่ 2 ประโยคที่ 6 รอบที่ 2

กลุ่มที่ 2 ลักษณะสำนวนทำนองที่พบเฉพาะสำนวนเพลงปี่ (ลักษณะเฉพาะบุคคล)

ปรากฏการใช้บรรเลงในทำนองที่แตกต่างกันของทั้ง 2 สำนวน ซึ่งพบสำนวนที่
แตกต่างกัน จำนวน 2 สำนวน คือ สำนวนลูกตกสำหรับเปลี่ยนกลุ่มทางเสียงที่ปรากฏ
เฉพาะในสำนวนปี่ของนายอดุลย์ สิงเหม (B1) ในขณะที่สำนวนการละเสียงที่ปรากฏ
เฉพาะในสำนวนปี่ของนายทศพล แซ่เตีย (B2) เท่านั้น ดังตัวอย่างลักษณะสำนวนทำนอง
ต่อไปนี้

สำนวนที่ 1 สำนวนลูกตกสำหรับเปลี่ยนกลุ่มทางเสียง

ตัวอย่าง สำนวนลูกตกสำหรับเปลี่ยนกลุ่มทางเสียง 1 ลักษณะ

สำนวน B1 ปรากฏสำนวนเปลี่ยนกลุ่มทางเสียง จำนวน 4 ชุด

ชุดที่ 1 เปลี่ยนกลุ่มทางเสียง “ดรัมฯซลฯ เป็น ฟซลฯดรัมฯ” (เนื้อที่ 1
ประโยค ที่ 3 วรรคหน้า) เนื้อที่ 1

ประโยคที่ 2

ประโยคที่ 3 กลุ่มเสียง ดรัมฯซลฯ เปลี่ยนเสียงลูกตกเป็นเสียงซอล ฟซลฯดรัมฯ

ประโยคที่ 4

ชุดที่ 2 เปลี่ยนกลุ่มทางเสียง “ฟซลฯดรัมฯ เป็น ดรัมฯซลฯ” (เนื้อที่ 1
ประโยคที่ 5 วรรคหลัง และเนื้อที่ 2 ประโยคที่ 4)

ฟซลฯดรัมฯ ดรัมฯซลฯ

ชุดที่ 3 เปลี่ยนกลุ่มทางเสียง “ดรัมฯซลฯ เป็น ทดรัมฯฟซลฯ” (ทำนอง
เนื้อที่ 1 ประโยคที่ 7 รอบที่ 2 และเนื้อที่ 2 ประโยคที่ 6 รอบที่ 2)
เนื้อที่ 1 ประโยคที่ 7 รอบที่ 2 เปลี่ยนเสียงท้ายประโยคลงเสียงที่
เพื่อเข้าสู่เนื้อที่ 2 และเนื้อที่ 2 ประโยคที่ 6 รอบที่ 2 เปลี่ยนเสียงท้าย
สำหรับกลับต้นลงเสียงที่

ดรัมฯซลฯ

เนื้อที่ 2 ประโยคที่ 1 ทดรัมฯฟซลฯ

ชุดที่ 4 เปลี่ยนกลุ่มทางเสียง “ทศรฯพฯ เป็น พฯลศรฯ”

(ทำนองเนื้อที่ 2 ประโยคที่ 2)

เนื้อที่ 2

สำนวนที่ 2 สำนวนการละเสียง

ตัวอย่าง สำนวนการละเสียงเสียง 1 ลักษณะ

สำนวน B2

เนื้อทำนอง ประโยคที่ 5 เทียบกับประโยคที่ 6

ทำนองปี ประโยค 5

ทำนองปี ประโยค 6

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์สำนวนทำนองเพลงปี่ม้งคณะจังหวัดสุโขทัยจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสองสำนวน พบสำนวนทำนองจำนวน 6 รูปแบบสำนวน สามารถแบ่งออกเป็น 15 ลักษณะ ดังนี้

ตารางที่ 4 การสรุปลักษณะสำนวนทำนองเพลงปี่ม้งคณะจังหวัดสุโขทัย

รูปแบบสำนวนทำนอง	ลักษณะ
สำนวนการลากเสียง	ลักษณะที่ 1 การลากเสียงขึ้นต้นทำนอง
	ลักษณะที่ 2 การลากเสียงระหว่างสำนวน
สำนวนลูกตกสำหรับเปลี่ยนกลุ่มทางเสียง	ลักษณะที่ 3 สำนวนลูกตกสำหรับเปลี่ยนกลุ่มทางเสียง
สำนวนกระตุก	ลักษณะที่ 4 สำนวนกระตุกทั้งชุด
	ลักษณะที่ 5 สำนวนกระตุกสลับกับทำนองปัดวรรค
	ลักษณะที่ 6 สำนวนกระตุกวรรคขึ้นต้น

รูปแบบสำนวนทำนอง	ลักษณะ
	ลักษณะที่ 7 สำนวนกระตุกสลับกับทำนองจังหวะสม่ำเสมอ
	ลักษณะที่ 8 สำนวนกระตุกสลับกับการดันทำนอง
	ลักษณะที่ 9 สำนวนกระตุกสำหรับทำนองขึ้นต้นชุดทำนอง
สำนวนสามพยางค์เสียง	ลักษณะที่ 10 สำนวนสามพยางค์ชนิดสองเสียง
	ลักษณะที่ 11 สำนวนสามพยางค์ชนิดสามเสียง
สำนวนสี่พยางค์เสียง	ลักษณะที่ 12 สำนวนสี่พยางค์ชนิดสี่เสียงเดินกลอนแนววิถีขึ้น
	ลักษณะที่ 13 สำนวนสี่พยางค์ชนิดสี่เสียงเดินกลอนแนววิถีลง
	ลักษณะที่ 14 สำนวนสี่พยางค์ชนิดสามเสียงเดินกลอนแนววิถีลง
สำนวนการละเสียง	ลักษณะที่ 15 สำนวนการละเสียง

Note: The Melodic Idiom of the Pi in Mangkhala Ensemble of Sukhothai Province

สามารถจัดแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มสำนวนทำนองที่พบในทุกสำนวนเพลงปี่ และกลุ่มที่ 2 สำนวนทำนองที่พบเฉพาะสำนวนเพลงปี่ (ลักษณะเฉพาะบุคคล) กล่าวคือ

สำนวนกลุ่มที่ 1 จากการศึกษาสำนวนปี่ของทั้ง 2 สำนวนพบการใช้สำนวนลากเสียงในลักษณะเดียวกัน คือ การลากเสียงขึ้นต้นทำนอง และการลากเสียงระหว่างทำนอง รวมทั้งสิ้น 2 ลักษณะ ส่วนสำนวนกระตุกเสียงพบทั้งสองสำนวนเช่นเดียวกัน แต่มีลักษณะของสำนวนกระตุกที่แตกต่าง คือ สำนวนปี่ของนายอดุลย์ สิงเหม (B1) ปรากฏสำนวนกระตุก 3 ลักษณะ ประกอบด้วย ลักษณะสำนวนกระตุกทั้งชุด ลักษณะสำนวนกระตุกสลับกับทำนองปิดวรรค และลักษณะสำนวนกระตุกวรรคขึ้นต้น ในขณะที่สำนวนปี่ของนายทศพล แซ่เตีย (B2) ปรากฏสำนวนกระตุก 3 ลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ประกอบด้วย ลักษณะสำนวนกระตุกสลับกับทำนองจังหวะสม่ำเสมอ ลักษณะสำนวนกระตุกสลับกับการดันทำนอง และสำนวนกระตุกสำหรับทำนองขึ้นต้นทำนอง ดังนั้น จึงปรากฏการใช้สำนวนกระตุก รวมกันทั้งสิ้น 6 ลักษณะ

ลำดับถัดมาเป็นสำนวนสามพยางค์เสียง พบว่าสำนวนปี่ของนายอดุลย์ สิงเหม (B1) มีการใช้สำนวนนี้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะสำนวนสามพยางค์ชนิดสองเสียงและลักษณะสำนวนสามพยางค์ชนิดสามเสียง ในขณะที่สำนวนปี่ของนายทศพล แซ่เตีย (B2) พบการใช้สำนวนสามพยางค์เสียง เพียง 1 ลักษณะ คือ ลักษณะสำนวนสามพยางค์ชนิดสามเสียง และลำดับสุดท้ายที่พบเหมือนกัน คือ สำนวนสี่พยางค์เสียง โดยสำนวนปี่

ของนายอดุลย์ สิงเหม พบการใช้ 3 ลักษณะ คือ ลักษณะสำนวนสี่พยางค์ชนิดสี่เสียงเดินกลอนแนววิถีขึ้น ลักษณะสำนวนสี่พยางค์ชนิดสี่เสียงเดินกลอนแนววิถีลง และลักษณะสำนวนสามพยางค์เดินกลอนแนววิถีลง ในขณะที่สำนวนปี่ของนายทศพล แซ่เตีย พบการใช้ 2 ลักษณะเท่านั้น คือ ลักษณะสำนวนสี่พยางค์ชนิดสี่เสียงเดินกลอนแนววิถีขึ้นและลักษณะสำนวนสี่พยางค์ชนิดสี่เสียงเดินกลอนแนววิถีลง ดังนั้น สำนวนสี่พยางค์เสียงที่ปรากฏในสำนวนปี่จังหวัดสุโขทัยรวมจำนวน 3 ลักษณะ

ส่วนสำนวนกลุ่มที่ 2 ปรากฏการใช้บรรเลงในทำนองที่แตกต่างกันของทั้ง 2 สำนวนที่แตกต่างกัน โดยพบว่าสำนวนลูกตกสำหรับเปลี่ยนกลุ่มทางเสียงพบการใช้ลักษณะนี้เฉพาะสำนวนปี่ของนายอดุลย์ สิงเหม (B1) ส่วนสำนวนการละเสียงนั้นปรากฏเฉพาะสำนวนปี่ของนายทศพล แซ่เตีย (B2) เท่านั้น

โดยรูปแบบสำนวนทำนองมีวิธีและแนวคิดสู่การบรรเลงหรือการดำเนินทำนองจากแนวคิดหลัก คือ เครื่องประโคมหรือเครื่องดนตรีที่ทำหน้าที่ประโคม โดยการประโคมนี้ปรากฏการใช้เครื่องดนตรีในกลุ่มปี่กลองมาแต่โบราณ ซึ่งสอดคล้องกับเครื่องดนตรี 5 ประการตามข้อมูลปัญจตรียางค์หรือปัญจาทะ หรือที่นิยมเรียกกัน คือ กลองสี่ปี่หนึ่ง (Wongthet, 1989) อันเป็นร่องรอยที่ฝังแน่นของอารยธรรมในพื้นที่อย่างเด่นชัด และให้ความสำคัญกับพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา โดยวัฒนธรรมของการใช้ดนตรีประโคมนั้น ประกอบด้วยการประโคมในลักษณะประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และการประโคมดนตรีในลักษณะของการเฉลิมฉลองเพื่อความบันเทิง ดังเช่นการใช้วงดนตรีม้งคละทำหน้าที่ประโคม ตามข้อมูลที่ ไมเคิล ไรท์ ได้ทำการศึกษาและอธิบายถึงการเข้ามาของวงดนตรีปี่กลองม้งคละ เมื่อครั้งทำการบันทึกข้อมูลจากวงดนตรีม้งคละของตำบลบ้านสวน จังหวัดสุโขทัย ดังคำอธิบายไว้ว่า “สมัยพญาลิไทได้นำพระศาสนาจากลังกาเข้ามา...มีการไปมาหาสู่กันระหว่างสุโขทัยกับลังกา...จารีตระบู้วมาเป็นขบวนเสด็จ ซึ่งสมัยโบราณจะต้องมีกองทหารเกียรติยศและจะต้องมีปี่มึกลองตามฐานันดร....ในเรื่องนี้ประเพณีสยามกับประเพณีลังกาตรงกันไม่มีผิด...ประโคมมาดังสนั่นหวั่นไหวตลอดทาง...” (Wright, 1998) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า วัฒนธรรมการบรรเลงหรือการประโคมดนตรียังคงปรากฏรูปแบบระเบียบ แบบแผนของการบรรเลงที่คงสืบทอด ส่งต่อกันมาแต่บรรพบุรุษ ประกอบกับการเลือกรับ ปรับใช้ ทั้งในส่วนของเพลง วง เครื่อง โอกาสการบรรเลง และกระบวนการ

ถ่ายทอด ให้มีความสอดคล้องกับยุคสมัยและความเปลี่ยนแปลงของสังคมวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ อันมีแกนกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกัน คือ พิธีกรรม ศาสนา และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม ฉะนั้น การวิเคราะห์ครั้งนี้ ถึงแม้จะมีลักษณะทำนองคล้ายคลึงเป็นส่วนใหญ่ และมีความแตกต่างกันภายในลักษณะเฉพาะต่าง ๆ ของสำนวนเพลงก็ตาม สิ่งเหล่านี้ถือเป็นภาพสะท้อนที่สามารถแสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติหลักของสำนวนทำนองเพลงปี่มั่งคละจังหวัดสุโขทัยที่เป็นปรากฏการณ์ของดนตรีพื้นบ้าน ในพื้นที่นี้ได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ลักษณะสำนวนเพลงปี่มั่งคละจังหวัดสุโขทัย ถือเป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถแสดงลักษณะเฉพาะทางดนตรีของพื้นที่แห่งอาณาจักรดั้งเดิมของวัฒนธรรมผ่านท่วงทำนอง ลักษณะเสียง สำนวน สำเนียงภาษาที่ใช้ในการบรรเลงดนตรีมั่งคละ ตลอดจนโอกาสของการบรรเลง ที่ยังคงแสดงให้เห็นร่องรอยของวัฒนธรรมและพัฒนาการของดนตรีที่ใช้บรรเลงเชื่อมโยงกับข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ของการกำเนิดการใช้วงดนตรีลักษณะดังกล่าวมาตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 19 ซึ่งตรงกับอาณาจักรสุโขทัยเป็นต้นมา สอดคล้องกับคำอธิบายของพระมหาเทวประภาส มากคล้าย ที่กล่าวถึงดนตรีปี่กลองมั่งคละเริ่มปรากฏในอาณาจักรสุโขทัย โดยเป็นวงดนตรีสำหรับการประกอบศักดิ์สิทธิ์ที่ขมพู่หวิว เรียกว่า “ปัญจวาทยะ” ส่วนลัทธิวาปีเรียกว่า “ปัญจตริยะ” ในขณะที่ภาษาสิงหล เรียกว่า “มคูล เพเร” หรือ “มคูล เพระ” และตรงกับภาษาบาลีว่า “มังคลภริ” ใช้ประกอบในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา การถวายนดนตรีแด่พระมหากษัตริย์ (Makkhrai, 2015) ด้วยแนวคิดดังกล่าว จึงส่งผลต่อความคิดและความเชื่อที่เป็นสิ่งหล่อเลี้ยงจิตวิญญาณของบรรดานักดนตรีวงมั่งคละที่ค่านึงถึงเสมอว่า ดนตรีที่ตนบรรเลงนั้น นอกจากจะเป็นดนตรีดั้งเดิมหรือวัฒนธรรมที่ตนเองสืบทอดมาแล้ว ยังเป็นดนตรีสำคัญที่มีรูปแบบและวิธีการบรรเลงที่ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาและกิจกรรมความบันเทิงที่ผูกพันกับจิตวิญญาณของมนุษย์เรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน โดยดนตรีนั้นเป็นส่วนที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์วิธีการ ท่วงทำนองที่สัมพันธ์กับบริบทในเชิงสังคมวัฒนธรรมและวิถีชีวิตได้เป็นอย่างดี (Cherdchoo, 2022) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ลักษณะสำนวนเพลงปี่มั่งคละสุโขทัยจะมีลีลาเฉพาะแตกต่างจากสำเนียงพิษณุโลกและอุตรดิตถ์ (Singhem, 2021) ด้วยสำนวนทำนอง

ปีที่มีความสั้น-ยาว หรือแม้แต่โครงสร้าง จำนวนประโยค และสีสันที่ต่างกันในงานอง
ทั้งนี้ ความแตกต่างของท่วงทำนองในสำนวนปี่มั่งคละสุโขทัยกับพื้นที่อื่นนั้น ปรากฏได้
เด่นชัดในส่วนของการเล่นลากเสียง ดังที่ปรากฏในสำนวนปี่ของนายทศพล แซ่เตีย
(Saetia, 2021) และสำนวนที่มีการเลียนเสียงทำนองที่เรียกว่า “ต๋อยอีโต้ด” ดังที่ปรากฏ
ในสำนวนปี่ของนายอดุลย์ สิงห์เหม (Singhem, 2021) สิ่งเหล่านี้ ยังคงนำมาถ่ายทอดจาก
ผู้รู้ในปัจจุบันสู่กลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่ เพื่อเป็นการแสดงลักษณะอัตลักษณ์สำนวนเพลงปี่
มั่งคละสำนวนนี้ให้คงอยู่ในวัฒนธรรมอย่างเข้มแข็งสืบไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การศึกษาสำนวนทำนองเพลงปี่มั่งคละจังหวัดสุโขทัยครั้งนี้ เป็นการอธิบาย
รูปแบบสำนวนที่ปรากฏในการบรรเลงเพลงปี่ของจังหวัดสุโขทัยและการสะท้อนภาพ
ความสัมพันธ์ระหว่างบริบททางวัฒนธรรม สังคมและการดำรงชีวิตที่ยังคงแนวคิดการ
ถวายเป็นการบูชาแด่พระศาสนา อีกทั้งเป็นการถวายเป็นทาน การสร้างบุญ
หรือแม้แต่การบรรเลงเพื่อประกอบความบันเทิงต่าง ๆ ที่สามารถเชื่อมโยงผู้คนชนชั้น
ต่าง ๆ ทางสังคมผ่านกิจกรรมร่วมกัน ดังนั้น ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาเกี่ยวลักษณะ
สำนวนทำนองเพลงปี่มั่งคละนั้น จึงยังมีประเด็นอื่น ๆ เช่น ร่องรอยอารยธรรมประวัติศาสตร์
กับการใช้ดนตรีมั่งคละในการอุทิศประโยชน์ให้กับวัดหรือศาสนา ดังการปรากฏข้อมูล
การถวายเป็นดนตรีแด่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ลักษณะดนตรีประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เป็นต้น
จึงควรค่าแก่การศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มเติมองค์ความรู้ลักษณะดนตรีดั้งเดิมในวัฒนธรรม
ของชาวลุ่มน้ำภาคเหนือตอนล่างได้อีกทางหนึ่งเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

Amod, N. (2021, March 24). *Interview*.

Chamni, K. (2021, April 9). *Interview*.

Coedes, G. (1983). *Sukhothai Inscription*. Bangkok: The Fine Arts Department.

- Cherdchoo, W. (2022). *An Analysis of Melodic Idioms of the Pi in Mangkhala Folk Music in Phitsanulok. Naresuan University (Mekong-Salween Civilization Studies Journal)*, 13(2), 175-200.
- Khwanyuen W., Sukpramun P., & Traikasem S. (1992). *Music and Art*. Bangkok: The Fine Arts Department
- Makkhrai, T., (Phra Maha). (2015). *Method for promoting reconciliation using pi-klong mangkhala culture as a characteristic mechanism: In the case of the Sukhothai-speaking communities in the upper basin of the Nan River in Uttaradit Province. Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 8(3), 249-266.
- Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre. (2021, March 24). *The Inscriptions in Thailand Database*. Retrieved from <https://db.sac.or.th/inscriptions/inscribe/detail/250>
- Saetia, T. (2021, March 18). *Interview*.
- Singhem, A. (2021, March 24). *Interview*.
- Wongthet, S. (1989). *Singing Dancing Playing music: Music and Dance of Siamese*. Bangkok: Phikhanet.
- Wright, M. (1998). *Foreigners who are crazy about Siam*. Bangkok: Matichon.